

FİLOLOGİYA ELMLƏRİ

UOT: 82-09.

**JAK PREVERİN ŞEİRLƏRİNDƏ “OYUN TEXNİKAS” INDAN İSTİFADƏ
ÜSULLARI***Şamilova Şahnaz Vaqif qızı**Gəncə Dövlət Universiteti**Azərbaycan və Dünya ədəbiyyatı kafedrasının doktorantı*[*chahnazchamilova@yahoo.fr*](mailto:chahnazchamilova@yahoo.fr)

Xülasə: Məqalədə XX əsr fransız poeziyasının görkəmli nümayəndəsi, “Paroles” şeirlər toplusu ilə bütün dünyada tanınan Jak Preverin şeirlərində istifadə etdiyi “oyun texnikası”ndan bəhs olunmuşdur. Onun şeirinin forma və üslubu, toxunduğu mövzular haqqında məlumat verilmişdir. Müxtəlif təhqidçilərin araşdırmalarına istinad edilərək şairin canlı küçə dilindən istifadə prinsipinə əsaslanan poeziyasında söz oyunundan istifadə üsulları və bunun sayəsində əldə edilən gözlənilməz komik effektlər nəzərdən keçirilmişdir. Şairin istifadə etdiyi zöqma, kalambur, assonans, alliterasiya, aforizmlər, sadalama kimi söz oyunları aşkara çıxarılmış, onlara dair nümunələr göstərilmişdir.

Açar sözlər : şeir, sürrealizm, söz oyunu, assonans, alliterasiya

Ключевые слова: поэзия, сюрреализм, игра слов, ассонанс, аллитерация

Keywords: poetry, surrealism, wordplay, assonance, alliteration

Sadə danışiq dilinə müraciət və söz oyunlarından məharətlə istifadə Jak Prever poeziyasının səciyyəvi xüsusiyyətlərindən biridir. Onun qısa dialoqlar şəkilində yazdığı söz oyunları dərin düşüncə və məntiq tələb edir. O, söz oyunlarının **calembours** (omonimlik və çoxmənalı sözlər üzərində qurulan söz oyunu), **allitération** (bu yanıltmac kimidir, samitlərin təkrarlanması), **aphorismes de fantaisie- maximes** (ümumi bir fikri ifadə edən formul və onun təsəvvüründən yaranan atalar sözləri), **zeugma** (məntiqi cəhətdən bir-biri ilə əlaqəsi olmayan terminlərin, ifadələrin qrammatik şəkildə bağlanması) və s. növlərinə dair çox maraqlı nümunələr yaratmışdır.

Onun şeirləri asan görünən, lakin Preverin məharətlə istifadə etdiyi səsli oyunlar və qulaq üçün birləşmələrlə (alliterasiyalar, qafiyələr və müxtəlif ritmlər) zəngindir.

Daniel Qasilia-Laster Pleyad Kitabxanasında yer alan “Preverin tamamlanmış yaradıcılığı” (*Euvres complètes de Prévert*) kitabının girişində qeyd etdiyi kimi, biz onun əsərlərində sürrealizmin izlərini tapdığımız töhfələri nəzərdən qaçırmamalıyıq: inventarlar, əşyaların və fərdlərin heterogen ardıcılığı, isimlərin və sifətlərin toplanması və s. O, obrazları, metaforaları və şəxsləndirmə (heyvanları, əşyaları, insanı) proseslərini sevir (1).

Ameli Viu onun oyun texnikası və üslubu haqqında yazır: “Prever söhbətə yaxın şeir yaratmaq üçün danışiq dilindən ilham alır. Dilin konvensiyalarına gülən Prever, xoşbəxtliyin əsl mənbəyi olan uşaqlıq və azadedicici möcüzə ilə yenidən əlaqə qurmağa, konvensiyalar və qaydalardan uzaqlaşmağa çağırır.

Prever şeirlərinin ritmini daha yaxşı dəyişmək üçün sərbəst şeirlər yazır. Misra birhecalı ola bilər, bir sözə endirilə bilər, həm də xeyli uzun ola bilər və nəsr cümlələrinə çevrilə bilər. Nadir və hətta olmayan durğu işarələri də bu danışiq şeirindəki axıcılığa və qopmanın təsirinə üstünlük verir. Misraların müxtəlifliyindəki bu sərbəst yerdəyişmə şeirlərin uzunluğunda da rast gəlinir: bəziləri bir neçə misra ilə məhdudlaşır, digərləri poetik novellalar kimi “Fleytonlar” təşkil edir”. (2)

“Paroles” şeirlər toplusunda Prever dil qaydaları ilə müxtəlif formalarda əylənir: Prever onlara absurd mənə vermək üçün deşifrə etməyi xoşladığı hazır ifadələrlə oynayır: “bir üstəgəl bir, nə bir edir nə də iki” (“Page d’écriture” -Yazı vərəqi” şeiri). O, atalar sözlərini, aforizmləri təhrif etməklə onların əxlaqiliyini ələ salır. Eyni zamanda öz aforizmlərini uydurur və onlara tənqidi absurdluq bəxş edir. Nəhayət, o, məişət dilinin iddia etdiyi ciddiliyə malik olmadığını və şeirin gündəlik nitqdə (danışq dilində) yerləşdiyini göstərmək üçün sabit ifadələrə düzgün mənaları ilə yanaşır. (2)

Prever sintaksisin yarada biləcəyi əyləncəli qəribəliyi, xüsusən də **zeuqma** ilə oynayır: “Napoleon qarın buraxdı və çoxlu ölkələr işğal etdi” (Napoléon prit du ventre et beaucoup de pays di – “Composition française”). Burada “prit-prendre” feli iki mənada işlənib, “qarın buraxmaq və işğal etmək”. Prever dili və ondan istifadə tərzini bərpa edir, danışq dilinin içərisinə düşmənin təhlükəli olduğu avtomatizmləri gizlədiyini xatırladaraq bildirir ki, onlar sözün ecəzkarlığını bizdən gizlədirlər .

Ameli Viu, həmçinin qeyd edir ki,” Preverin söz oyunları dilə və dünyaya gülməyə çalışan sürrealist estetikaya şahidlik edir: kalamburlar¹, komik icadlar, neologizmlər, qəsdən dil sürüşmələri. O Preverin söz oyunlarını aşağıdakı şəkildə qruplaşdırır:

- Omofonlar¹ üzərində olan söz oyunları (“hue donc” et eut donc, Histoire du cheval”).
- Komik və absurd ifadələr yaratmaq üçün nominal qrupları təşkil edən elementlərin inversiyaları (“Cortège”).

Omofon¹ - səslənməsinə görə eyni olan, lakin yazılmasına görə fərqlənən sözlərdir.

- Dilin özbaşınalığını ifşa etmək (“Amiral”). Sözlər sadəcə biz qərar verdiyimiz üçün mənə daşıyır. Bu səbəblə dil iddia etdiyi qədər ciddi deyil” (2).

Flor isə onun şeirinin forma və üslubunu, söz oyunlarını daha konkret bu cür izah edir :

- Şeirlər həm çox qısa, həm çox uzundur (4 misradan 12 səhifəyə qədər).
- Mahnılar, hekayələr, inventarlar (sadaləmələr);
- Klassik versifikasiyanın olmaması (heç bir faydasız durğu işarəsinin olmaması, adi misralardan başqa ritm üzrə oyunlar, qafiyələrin olmaması, əks-səda verən səslər);
- Nominal ifadələr, sıx təkrarlar (anaforalar);
- Qeyri-adi obrazların bolluğu, çoxlu sayda fellerin ixtirası;
- Dil oyunları (contrepèteries-əks –təkrar, kalambur², neologizmlər, qəsdən sürüşmələr, sözlərin ikimənalılığı);
- Dil səviyyələrinin qarışığı (gündəlik dil, rəsmi dil, eyni zamanda və tez-tez, danışq dili, hətta jarqon);
- Sadə, gündəlik sözlər;
- Səs oyunları (alliterasiyalar, assonanslar);
- Çoxlu metaforalar və təcəssümlər;
- Atalar sözləri, maksimlər, aforizmlərin yaradılması;
- Çoxlu silleplərin, çoxlu zeuqmanın istifadəsi. (3)

Dil təkcə insanlar arasında ünsiyyət vasitəsi kimi deyil, həm də şairin aləti kimi önəmlidir. Prever poetik dildən istifadə etmir, lakin poetik dəyər verdiyi xalq dilindən istifadə edir. Bunun üçün onu öz tərzinə uyğunlaşdırır və sözləri öz təxəyyülünə uyğun düzərək mənasını dəyişdirir. Bu isə öz növbəsində xalq dilinə gənclik, canlılıq və tərəvət bəxş edir. Beləliklə, o, dili şeirə çevirir. Preverin poeziyasına olan maraq onun məzmununda deyil, məhz ifadə orijinallığındadır.

Daha sonra poetikləşən xalq dilinin təbiiliyini qorumaq üçün şair improvizasiyanın tərəddüdlü və nizamsız yanaşmasını ifadə edən təkrarları

Kalambur² – danışqda müəyyən məqsədlə eyni sözün müxtəlif mənalarının qarşılaşmasından və ya səs tərkibinə görə yaxın sözlərin sıralanmasından ibarət söz oyunu.

üst -üstə yığır. Durğu işarələrinin olmaması bu təəssüratı gücləndirir. Şeirdə durğu işarələrinin olmaması oxucunu fərdi şəkildə reaksiya verməyə, istəyinə görə sürətləndirməyə, yavaşlamağa və ya fasilələr verməyə sövq edir.

Preverin şeirləri qafiyəsiz olmasına baxmayaraq elə qurulmuşdur ki, bu hiss olunmur, oxucu və dinləyici tərəfindən asanlıqla təbii olaraq qəbul edilir, başa düşülür. H.Muzaffarova “Jak Prever” adlı məqaləsində yazır: “Onun şeirlərində durğu işarələri yoxdur. Bunu Jakdan soruşanda cavabında deyib: “Mən demək istədiyim bir şey haqqında bir söz yığını atıram, onları kimsəyə tətbiq etmək, necə oxumaq, necə tələffüz etməyi öyrətmək niyyətində deyiləm, qoy hər kəs bunu istədiyi şəkildə etsin, öz əhvalına, öz intonasiyasına uyğun olaraq”. (4)

T.V. Balaşovaya görə Jak Prever yaradıcılığı fransız poeziyası tarixində unikal bir hadisədir. O, həm peşəkar bilicilərin, həm də "kütləvi ictimaiyyətin" qəlbinə yol tapdı. Preverin ilk şeirlər kitabı olan “Sözlər”-in (Paroles, 1946) nəşri, müasirlərinin fikrincə, sensasiya yaratdı. Preverin mətnlərini toplayan nəşir Rene Bertöle, əlyazmaları saxlamaq və ya jurnal nəşrlərinin tarixlərini nəzərə almamaq vərdisi olmayan şairin istəklərinə zidd olaraq, bir neçə həftə ərzində varlanmaqdan həqiqətən heyrtləndi. “Sözlər-Paroles” böyük rezonans doğurdu və o zaman yeni toplularla paralel şəkildə, demək olar ki, hər il təkrar nəşr olunurdu. (5)

Ədəbi ictimaiyyət Prever poeziyasının mövzularına və onların poetik ifadə tərzinə geniş reaksiya verdi. Gənc fransız yazıçı F.Vesko yazır: “Preverin yaradıcılığı eklektikdir, bir çox rəssam və musiqiçilərlə dostluq edən şairin 1946-cı ildə nəşr olunan “Paroles” şeirlər toplusu onun üslubunu təmsil edir: təxribatçı və etirazçı, gülməli və incə. O, canlı bir populyar uğur qazanıb, hələ də populyardır və şair öz üslubu ilə davamçılarına təsir göstərmişdir. “Paroles-Sözlər”-un novator şeirlər toplusu olaraq əhəmət etdiyi mövzuları F. Vesko aşağıdakı kimi qruplaşdırır:

Məktəb, uşaqlıq (L’Accent grave, Le Cancre, Chasse à l’enfant, Page d’écriture);

Ailə, həyatın mərhələləri (Souvenirs de famille, Fleurs et couronnes, Le Retour au pays, Familiale, Les Belles Familles);

Gündəlik həyat (La Grasse Matinée, La Lessive, Déjeuner du matin);

Cəmiyyətin tənqidi, insanların iztirabları (L’Effort humain, Le Droit Chemin, Le Temps perdu, Aux champs). Şair xaric edilənlərin adından danışır, ictimai mesaj ötürür. (Tentative de description d’un dîner de têtes à Paris-France);

Müəyyən edilmiş nizama, dinə etiraz (Pater Noster, Écritures saintes, Le Combat avec l’ange);

Azadlıq (Pour faire le portrait d’un oiseau). Quşlara aid bütün şeirləri ;

Müharibənin absurdluğu, antimilitarizm (Barbara, Quartier libre);

Ümid (Lanterne magique de Picasso). (3)

"Preverin oxucuları" deyəndə, əhəmiyyətli bir düzəliş dərhal özünü göstərir: əvvəlcə Preverin əsasən dinləyiciləri var idi. Onun ilk şeirləri məhdud tirajlı jurnallarda çıxsada, xalq teatrlarının səhnələrindən, kino ekranından, radiodan səslənirdi.

N.Q.Bobkova yazır: “Tənqidçilər razılaşırlar ki, onun küçələrin canlı dilindən istifadə prinsipinə əsaslanan poeziyası söz oyunu ilə səciyyəlidir və bunun sayəsində müəllif gözlənilməz komik effekt əldə edir”. (6)

Bobkova N.Q. təkrarlanan konstruksiyalar timsalında onun fərdi müəllif üslubunun kiçik lingvistik təhlilini apararaq, “Déjeuner du matin”, “Familiale” və “Cancre” şeirlərindən, mənalarının qeyri-müəyyənliyini üzə çıxaran təkrar funksional sözlər korpusunu müəyyən edir. Bu misraları tədqiq etdikdən sonra o, belə qənaətə gəlir ki, J.Preverin sevimli şeir hərəkətləri var. Şairin şeiri ünsürlərə - fraza elementlərinə və söz elementlərinə bölünür.

Fransız ifadəsinin quruluşu üzə çıxır. Nitqin bütün komponentləri görünür. Şairin şeirlərində funksional sözlər, köməkçi fellər və şəxssiz əvəzliliklər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. J. Prever eyni köməkçi sözün mənalarının dəyişən çalarları üzərində qurulan eyni konstruksiyalı və mənaca fərqli ifadələri pompalamaqla şeir yaradır. (6)

Şifahi üsluba verilən əhəmiyyət Preveri xarakterizə edən xüsusiyyətlərdən biridir. Şeirin mesajında ötürülən hiss-həyəcan vasitəsilə oxucu istədiyi duyğunu tapır. Həqiqətən, o, (yəni emosiya) istehzal, qəzəbli, nifrətli, mülayim, qəddar, ikrahlı və ya acıqlı olduqda, bu müxtəlif registrlər və onların intensivlik dərəcəsi sözlər qədər mühüm rol oynayır.

K. Sarialıoğlu yazır: Dil Prever üçün saysız-hesabsız imkanlara malik bir fəaliyyət sahəsinə təmsil edir, çünki danışq dilinin azadlığı ona həm söz oyunundan, həm də forma yaradıcılığından zövq alma imkanı verir, bu, necə deməsindən çox nə dediyinə önəm verən yazıçı üçün müqayisəolunmaz vəziyyətdir. Prever bu məqsədə xidmət etmək üçün dilin bütün mümkün resurslarından istifadə edir və buna nail olmaq üçün heç bir vasitədən çəkinmir. Buna görə də, onun poeziyasında hər şeyi tapırıq: coşğunluq, sözlərin yeni məna ixtirası, xoşbəxt və təəccüblü formullar, incə notlar, unudulmaz obrazlar (təsvirlər) və s. (7, s.62).

Y. Alassaf “Le quotidien dans “Paroles” de Jacques Prévert” adlı məqaləsində yazır: Dillə oynamaq Preverin qarşı çıxma bilməyəcəyi bir zövqdür. Və hətta ən sadə cümlədə, sözlərdə belə, çünki onları tələffüz etmək, təkrarlamaq faktı özlüyündə bir sevinc yaradır. Prever üçün sözlər mənalarından kənara çıxan bir gücə malikdir. Bundan əlavə, komik və gözlənilməz üslub effektləri yaratmaq üçün səs və məna oxşarlıqlarından (bənzərliklərindən) istifadə edir” (8). Məsələn, «Admiral» (L'Amiral) şeirindəki misralar kimi :

L'amiral

Larima

Larima quoi

La rime à rien

Şair burada səs oyunlarından, həm də tərsinə çevrilmələrdən də istifadə edib (L'amiral-Larima). O, burada admiral vəzifəsinin heç nəyə yarmadığına və sadəcə söz oyunu olduğuna işarə edir.

Nado və Pikon Jak Preverin poeziyasında mövcud olan bu məşhur söz oyunları formalarını müəyyən etdilər. Məsələn, “Atın hekayəsi adlı” poemada “l'animau”- “heyvan” sözü “riz à l'eau” – “suda düyü” ilə qafiyə təşkil edir, burada “Le Pataquès” – “Səhf liaison hadisəsi” ilə rastlaşırıq, bu sözlər lağ etmənin sadə təsirindən əlavə generalın ağzından çıxır, əyləncəlidir çünki heç nə bizi qrammatika qaydalarından kənar bu ekskursiyaya hazırlamır. Bu şeirdə bir əks-təkrar (contrepèterie³) nümunəsi də var : Sabi en Paro və Paris en Sabots.

En moto j'arrive à Sabi en Paro –

Moto ilə Sabiyə, Paroya çatıram

Excusez-moi je parle cheval ---

Bağışlayın mən danışan atam

Un matin j'arrive à Paris en sabots.

Bir səhər də Parisə çəkmələrlə çatıram

Preverin şeirləri kino kadrlarına bənzəyir, sanki onlara baxırsan, lakin eyni zamanda mükəmməl “dinlənilir”, hətta dinləyici üçün nəzərdə tutulub; onlarda qulaq assosiasiyaları ilə qəbul edilən səs və söz oyunlarının rolu böyükdür. Çox vaxt Preverin şeiri bu və ya digər motivi götürərək və ya dəyişdirərək bir növ musiqi araşdırması kimi oxunur. Preverin səs oyununa xüsusi araşdırma həsr olunub, onun müəllifi həm burjua cəmiyyətinin qanunlarına, həm də müxtəlif şifahi klişelərə şairin tənqidi münasibətini kəskinləşdirən “pun”-u (ingiliscə: kalambur, söz oyunu) Prever misrasının əsas elementi hesab edir. (9)

T.V.Balaşova yazır: “Prever ilk kitabına “Sözlər” adını verməklə sözü eşitmək zərurəti fikrini kəskinləşdirmək istəyirdi. Təbii ki, fransız şairləri arasında səs oyununu ustalıqla ifa edən yeganə Prever deyil (məsələn, Ramon Queneau-nu xatırlamaq kifayətdir). Amma yenə də heç kimin sözlə oyunu bu qədər məqsədyönlü, ideoloji-bədii vəzifəyə bu qədər ardıcıl və

ahəngdar şəkildə tabe edilməyib: cəmiyyətin sosial parçalanmasını və mənfəət dünyası ilə toqquşan təbii insani hisslərin gözəlliyini göstərmək. Preverə qədər söz oyunu belə yüksək semantik zənginliyə sahib deyildi” (5)

Prever assonanslardan parlaq şəkildə istifadə edir. Onları nadir hallarda tək istifadə edir və onları başqa proseslərə daxil etməyə üstünlük verir. O, alliterasiyanı analoji rola, gözlənilməz ritmlərin əyləncəli mənbəyinə çevirir. Təkrar həm də mətnə müəyyən musiqililik verməklə yanaşı, eyni zamanda müəyyən ritmlər verməsi baxımından da mühüm yer tutur. Prever təkrarı söz və düsturlarla məhdudlaşdırmır, onu strukturlara da şamil edir:

Embrasse-moi

Embrasse-moi longtemps

Embrasse-moi

Plutard il sera trop tard

Notre vie c'est maintenant. *Histoires*. “Embrasse-moi”(10, s.124)

Digər bir şeirdə təkrarlardan doğan assonansların musiqililiyinə diqqət yetirək: (e), (a), (u), (ā) kimi saitlər təkrarlanaraq şeirdə ahəng yaradır:

C'est l'amour qui m'a faite

L'amour qui m'a défaite

Elle m'abandonnée

L'amoureux que j'avais

Où s'en est-il allée

Où s'en est-il allée

Où s'en est-il allée. *Histoires*. *Şeirlər toplusu*. (10,s.224)

Alliterasiyaya misal olaraq “Beauté” şeirini göstərə bilərik.

Beauté

qui pourrait inventer

un nom plus beau

plus calme

plus indéniable

plus mouvementé

Beauté

“B” və “P” samitlərinin alliterasiyası şeirə xüsusi ahəng verir.

Preverin tətbiq etdiyi bütün proseslər arasında **sadalamaq, sıralamaq** şübhəsiz ki, onun ən böyük uğur qazandığı prosesdir. Sözləri siyahıya almaq, (Inventaire) onları sadalamaq onun ən tipik texnikasıdır, ifadəsinin orijinallığının ən parlaq şəkildə təzahür etdiyi, kinoya kifayət qədər yaxın olan texnikadır.

Hər söz bir obyektə, hər bir obyekt bir obraza uyğun gəlir və onların bir-birinin ardınca açılması kinonun prinsipi olan hərəkət təəssüratı yaradır. Nəticə çıxarmaq və nümayiş etdirilən təsvirin şifrəsini açmaq həmişə oxucunun ixtiyarına verilir. Şair stereotipləri qırır və avtomatik yazıdan, təxəyyülün kortəbii və toxunulmaz ifadəsindən istifadə edir. O, həmçinin məşhur atalar sözləri və məsəllərə Kalambur (söz oyunu) və alliterasiya əlavə edir. Ümumiyyətlə, Prevert düzgün işarələrindən istifadə etmir. Əgər onları işlədirsə, normal istifadə ilə heç bir əlaqəsi olmayan xüsusi bir şəkildə istifadə edir. (11)

« Le poème inventaire »

Une pierre

deux maisons

trois ruines

« Inventar-Siyahı şeiri »

Bir daş

İki ev

Üç xarabalıq

Jak Prevert “İnventar”ı ilə riskli və yüngül siyahı təqdim etməklə kifayətlənmir. O, sanki yuxarıdan bir dünyanın xarabalıqlarını müşahidə edir (12).

Prever inventarının təqdim etdiyi ifadə azadlığı ilə oynayır. Təəccüblü və absurd obrazları yan-yanə yerləşdirib, təsadüfə müraciət edə bilər. Şeirdə çoxlu komik qarşıdurmalar aşkar olunur. Yuxarıda sadaladıqlarımızdan əlavə şeirdə Fransanın keçmiş imperator və krallarının- Napaleon , Fransua, Henrilərin (II,III,IV), Lüdoviklərin (XV-XIV) adları çəkilir, Mösyö Söqənin keçiləri , Cirtan, Üç müşketyor, Min bir gecə nağılları və s. xatırlanır.

Hazırda Fransada gündəlik danışiq dilində işlədilən “Un Inventaire à la Prévert” (“Preverin inventarı- Prever tərzində siyahı”) ifadəsi bu şeirdən götürülüb. Bir-biri ilə əlaqəsi olmayan müxtəlif predmetlərin xotik siyahısı mənasında işlədilir.

Danışiq nitqindən sadə, qoparılmış sözə üstünlük verən Prever tarixi və ədəbi assosiasiyalar sferasına həvəslə girir, lakin poetik düşüncənin hər dönəmində sirri aydınlaşdırmağa, onu məişət dilinə çevirməyə çalışır.

O, fransız poetik məktəblərinin ən formalistlərinin fəxr etdiyi bir çox texniki sirlərə sahibdir, lakin onun əsas sirri - milyonlarla oxucunun eşidə bilməsi üçün “Söz” ü necə danışdırmasıdır.

Preverin əsərlərinin bir hissəsi təxminən 40 dilə tərcümə edilmişdir. Tərcümələrin müəllifin orijinal ideyasına xələl gətirməməsi üçün onları xüsusi olaraq seçirlər. Dildən asılı olaraq bəzi anlayışlar qeyri-mümkün tərcümə səbəbindən öz mənasını itirə bilər (söz oyunları, alliterasiyalar və s.) Tərcümə üçün ən yaxşı uyğunlaşan şeirlər Preverin hekayəni açıq şəkildə izah etdiyi və formanın sadəliyinin orijinala bərabər dəyər təqdim etməyə imkan verdiyi şeirlərdir.

Ədəbiyyat

1. Danièle Gasiglia-Laster, “ Jaques Prevert ,*Œuvres complètes*” Mars, 2017.
2. Amelie Vioux , Paroles, Prevert : Fiche de Lecture. 8 novembre,2022
<https://commentairecompose.fr/paroles-prevert/>
3. Flore Vesco (Florence) .Redécouvrir un poète, Jacques Prévert, et un un recueil, Paroles.
<https://www.maxicours.com/se/cours/un-poete-jacques-prevert-un-recueil-paroles/>
4. Нонна Музаффарова , Под знаком Бесконечности. Жак Превьер. 27.07.2015
5. Тамара Владимировна Балашова. «Игровая техника» сатирической инвективы: Жак Превьер .Французская поэзия XX века. – Москва, 1982. – səh.306-333.
6. Бобкова Н.Г. Особенности индивидуально-авторского стиля Жака Превьера на примере стихотворений «Утренний завтрак», «Семейное» и «Лентяй».
7. Kənan Sarıaloğlu, Yaşamı, sanatı və şiirləri. Ankara 2017. Səh.
8. Yaqdhan Alassaf. Le quotidien dans "Paroles" de Jacques Prévert . Yanvar 2008.
9. Hyde Greet A. Jaques Prevert`s word games. Los Angels, 1968.
10. Jaques Prévert, Histoires. Səh.124, 224. Gallimard 1963
11. <http://brassensboulevarddespoetes.unblog.fr/201z`5/02/01/traits-stylistiques-de-prevert/>
12. Virginie . LA N°4 : « Inventaire », Jacques Prévert. 3 may,2016.
<https://jaimelesmots.com/un-inventaire-a-la-prevert/>

СПОСОБЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ «ИГРОВОЙ ТЕХНИКИ» В СТИХОТВОРЕНИЯХ ЖАКА ПРЕВЕРА

Шамилова Шахназ Вагифовна

Резюме

В статье говорится о «технике игры», использованной в стихотворениях Жака Превьера, видного представителя французской поэзии XX века, известного во всем мире

своим сборником стихотворений «Пароли». Даны сведения о форме и стиле его поэзии, темах, которые он затрагивает. Ссылаясь на исследования различных критиков, рассмотрены способы использования игры слов в поэзии поэта, основанные на принципе использования живого уличного языка и получаемые за счет этого неожиданные комические эффекты. Выявлено употребление поэтом каламбуров, ассонансов, аллитераций, афоризмов, перечислений и других словесных игр и показаны примеры их использования.

WAYS OF USING "GAME TECHNIQUE" IN JACQUES PREVERT'S POEMS

SHamilova SHahnaz Vagif

Summary

The article talks about the "game technique" used in the poems of Jacques Prévert, a prominent representative of French poetry of the 20th century, known worldwide for his collection of poems "Paroles". This information about the form and style of his poetry, topics that he touches. Referring to the studies of various critics, the ways of using wordplay in the poet's poetry are considered, based on the principle of using live street language, and unexpected comic effects are obtained due to this. The use of puns, assonances, alliterations, aphorisms, enumerations and other word games by the poet is revealed and examples of their use are shown.

Rəyçi: professor Həmidə Əliyeva

Azərbaycan və dünya ədəbiyyatı kafedrasının 20 dekabr 2023-cü il tarixli iclasın 06 bsaylı protokolu

Daxil olma tarixi 21 dekabr 2023-cü il